

Nr 178.

Av herr **Åman** och fru **Alm**, om beredande av ersättning åt värnpliktiga för inkomstbortfall.

Under senare år ha statsmakterna ägnat ett påfallande intresse åt spörsmålet om skapandet av mera tillfredsställande tjänstgöringsförhållanden och sociala förhållanden för de till militärtjänst inkallade. Detta framgår bl. a. av det arbete, som utförts av den s. k. militärutredningen samt riksdagens beslut i fråga om familjebidrag till värnpliktiga med försörjningsplikt jämte den av riksdagen beslutade höjningen av premierna till värnpliktiga underofficerare och officerare från 500 till 1 000 kronor respektive 1 500 till 3 000 kronor.

Trots de lofvärda positiva insatserna i detta hänseende kvarstå emellertid alltjämt ekonomiska orättvisor, vilka ensidigt drabba den till värnplikt inkallade ungdomen och som kan befaras inverka menligt på såväl trivseln i tjänsten som på vederbörandes ekonomi. För närvarande åtnjuter en värnpliktig en dagspenning av 1 krona, vilket närmast utgör ett slags fickpenning, men denna ersättning måste betraktas såsom för låg dels med hänsyn till de värnpliktigas personliga behov och dels med hänsyn till det inkomstbortfall, som den ettåriga militärtjänstgöringen alltid medför. Detta inkomstbortfall borde bäras av samhället, d. v. s. medborgarna gemensamt, då militärtjänsten avser att trygga väsentliga gemensamma intressen. Härigenom skulle endast kvarstå de personliga olägenheter — avbruten utbildning och annat — som komma att falla på den värnpliktige. Han skulle dock ekonomiskt och socialt komma i ett något rättvisare läge i förhållande till de icke värnpliktiga ungdomarna.

Genom anordningen med familjebidrag till de värnpliktiga har samhället under militärtjänsten visserligen övertagit vederbörandes försörjningsplikt, men kvar står alltjämt frågan om ekonomisk gottgörelse för såväl den stora massan av värnpliktiga utan försörjningsplikt som för de försörjningspliktiga i fråga om deras personliga behov. Det förefaller sannolikt, att man här kan räkna med icke endast bortfall av arbetsinkomst under militärtjänstgöring utan även konsumtion under värnpliktstiden av förut gjorda besparingar. Även om man icke nu och i ett sammanhang är i stånd att lösa hela detta problem — en lösning som dock på lång sikt måste vinnas — förefaller det riktigt att redan nu vidtaga en sådan väsentlig justering av dagspenningen, att den medger en sådan standard under de värnpliktigas fritid, som motsvarar den dessa genomsnittligt kunna räkna med i det civila livet.

Det kan dessutom ifrågasättas, om icke de värnpliktiga efter genomgången

militärtjänstgöring borde såsom kompensation för inkomstbortfall kunna tillgodoräkna sig ett engångsbelopp för att därmed vara säkerställda i fråga om vissa omedelbara utgifter efter militärtjänsten.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslå undertecknade,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t anmodar 1945 års försvarsutredning att under beaktande av ovan anförda synpunkter skyndsamt framlägga förslag i ämnet.

Stockholm den 22 januari 1947.

Valter Åman.

Ulla Alm.